

REFERAT

9. maj 2011

Vores reference:

Sag 201103102

Arkivkode 30.80.21

Center for Maritim Regulering

pbl/snr

Tredje nordiske sølovsmøde om Rotterdam-reglerne

Søfartsstyrelsen, onsdag den 23. marts 2011

Deltagere

Mirja Högstrom	Justitiedepartementet
Erik Røsæg	Nordisk Institutt for Sjørett
Trond Solvang	Nordisk Legal Services
Mia Ebeltoft	Finansnæringens Hovedorganisasjon
Harald Thomsen	Thomsen Eiendom AS
Viggo Brondi	Norges Rederiforbund
Mette Christensen	(formand for Sølovsudvalget)
Peter Ringsted	(for Advokatrådet)
Peter Appel	(for Bilfærgernes Rederiforening)
Rasmus Linding	(for Justitsministeriet)
Vibe Garf Ulfbeck	(Kbh. Universitet, sagkyndig tilforordnet)
Per Zerman	(for Skuld)
Kaare Christoffersen	(for Søfartsraadet)
Uffe Lind Rasmussen	(for Søfartsraadet)
Birgit Sølling Olsen	(for Økonomi- og Erhvervsministeriet, Søfartsstyrelsen)
Anne Skov Strüver	(for Økonomi- og Erhvervsministeriet, Søfartsstyrelsen)
Sine Rosenborg	(sekretariat for Sølovsudvalget)
Pernille Bøgeskov Larsen	(sekretariat for Sølovsudvalget)

SØFARTSSTYRELSEN

Vermundsgade 38 C

2100 København Ø

Tlf. 39 17 44 00

Fax 39 17 44 01

CVR-nr. 29 83 16 10

EAN-nr. 5798000023000

sfs@dma.dk

www.sofartsstyrelsen.dk

ØKONOMI- OG

ERHVERVS MINISTERIET

Formand for Sølovsudvalget Mette Christensen bød deltagerne velkommen.

1. Forholdet til andre konvensjoner (oppfølging)

Artikel 26 (Notat: Udkast til bemærkninger)

Uffe Lind Rasmussen indledte med at opsummere, at der synes at være enighed om, at artikel 26 (netværksbestemmelsen) ikke omhandler konventionskonflikter.

Bestemmelsen omhandler ansvarsregler, der enten leder til Rotterdam-reglerne anvendelse eller til, at Rotterdam-reglerne suppleres af relevante unimodale konventioner. Sidstnævnte forudsætter, at skadestedet kan lokaliseres, at den relevante konvention regulerer ansvarsspørgsmålet og at der er tale om en ikke-maritim skade. Det er ikke afgørende om domstolslandet er part i konventionen.

Erik Røsæg var enig i ovenstående og bemærkede, at i de situationer, hvor der således ikke er en relevant konvention, der regulerer forholdet, da vil man nok falde tilbage på Rotterdam-reglernes anvendelse. Det er ønskværdigt at skabe klarhed over afgrænsningen til de multimodale transportregler, herunder klargøre, at hvis forholdet ikke reguleres af en konvention, så vil Rotterdam-reglerne finde anvendelse (forudsat de almindelige betingelser herfor er opfyldt) i betænkningen.

I forhold til inddragelse og fortolkning af udenlandsk retspraksis, bemærkede Mette Christensen, at det kan have relevans at finde et balancepunkt i forhold til fortolkningsspørgsmålet af internationale konventioner. Det blev dog påpeget, at det forudsætter en ens fortolkning i hele verden, hvis domstolene skal instrueres i fortolkningsspørgsmålet og i anvendelse af regelsættet. Forudsigelighed i lovgivningen er afgørende, men det må anerkendes, at der ikke kan tages højde for samtlige kombinationer af transportløsninger. Inddragelse af en hypotetisk transportaftale vil kunne give vejledning til domstolene. Selve fortolkningen bør dog overlades til domstolene.

Det kunne konkluderes, at der var enighed om udkast til bemærkninger til artikel 26.

Artikel 82 (Notat: Udkast til bemærkninger)

Uffe Lind Rasmussen indledte med at redegøre for, at der under forhandlingerne af Rotterdam-reglerne synes at være to opfattelser i forhold til artikel 82-situationen; den ene er, at bestemmelsen er uden reel betydning, da der ikke kan opstå en konflikt mellem to internationale konventioner, mens den anden er, at bestemmelsen er af afgørende betydning for at løse konflikter mellem to internationale konventioner.

Udkastet til bemærkninger tager udgangspunkt i førstnævnte opfattelse, og antager, at der enten er en søtransport-aftale, som omfattes af Rotterdam-reglerne eller en aftale om anden transportform. Hvis parterne ikke har indgået en sådan aftale, lægges der op til, at domstolene ved inddragelse af almindelige fortolkningsprincipper kan nå frem til en kvalifikation af "aftalen". Til brug for denne fortolkning er opstillet en ikke-udtømmende opregning af kriterier.

Erik Røsæg rejste bekymringen om, at en sådan tilgang kan give forskellige resultater alt efter hvilken tilgang de øvrige Rotterdam-lande implementerer efter. Endvidere kunne det lede til forskellige resultater ved domstolslandets kvalifikation af aftalen. En model som foreslået vil derfor for nuværende være en skandinavisk løsning. En anden tilgang kunne være at tage udgangspunkt i artikel 82 og hvis bestemmelsen ikke i sig selv giver mulighed for en løsning, så kan aftalen kvalificeres, som angivet i udkastet til bemærkninger.

Viggo Brondi anerkendte bekymringen, men var også betænkelig ved at fastslå en definitiv løsningsmodel, som der ikke er støtte for i forarbejderne til Rotterdam-reglerne.

Kaare Christoffersen bemærkede, at det formentlig ikke vil være et stort problem i praksis, men at det er relevant at gøre opmærksom på problemstillingen, således at parterne kan sikre sig ved at indgå en aftale om hvilken konvention, der skal regulere transporten.

- Erik Røsæg påtog sig at udarbejde et udkast til afgrænsning af artikel 82, som foreslået ovenfor.

[Ref.: Udkastet er vedhæftet til orientering. De to sekretariater arbejder i fællesskab på at færdiggøre bemærkninger til artikel 82.]

2. Forholdet til EUs lovvalgsforordninger (opfølgning)

Erik Røsæg indledte med, at det er af afgørende betydning at få afklaret spørgsmålet om, hvorvidt artikel 5 er en lovvalgsbestemmelse eller en bestemmelse om Rotterdam-reglernes geografiske anvendelsesområde. Det blev i den forbindelse bemærket, at Luganokonventionen forventes udvidet med en parallelaftale, der inddrager Rom-I forordningen (lovvalg i kontrakt).

Mette Christensen orienterede om, at Danmark endnu ikke har afklaret spørgsmålet endeligt, men at man arbejder på en snarlig afklaring.

Mirja Högstrom bemærkede, at Sverige ikke har taget stilling til spørgsmålet.

Der var ikke klarhed over, om og hvordan Spanien, som har ratificeret konventionen, har forholdt sig til spørgsmålet.

Erik Røsæg foreslog en model, hvor man i lovteksten henviser til baggrundsretten, som er Rotterdam-reglerne, eksempelvis ”dersom norsk ret skulle finde anvendelse, så skal sjöloven finde anvendelse”.

3. Værnetings- og voldgiftsbestemmelser

Mette Christensen indledte med, at der synes at være tre modeller; videreførelse af de nuværende bestemmelser, for sølovens vedkommende § 310 og § 311, tilpasning til Rotterdam-reglerne eller opt-in på Rotterdam-reglernes kapitel 14 og 15.

Der var enighed om, at en opt-in løsning, i hvert fald for Danmarks vedkommende, ikke er en mulighed.

Erik Røsæg foreslog en tilpasning til Rotterdam-reglerne. Et yderligere alternativ er at udelade regler om værneting og voldgift i respektive sølove.

Peter Appel bemærkede, at det må være afgørende for dansk erhverv, at afskiber kan få dansk værneting.

Det blev konkluderet, at der arbejdes videre med en Rotterdam-tilpasset værnetingsbestemmelse med reservation for cross trade.

- Søløvsudvalget påtog sig at udarbejde en sådan bestemmelse til skriftlig afklaring med Sjølovskomiteen.

4. Klargjøring av forholdet til negotiabilitetsreglene i gjeldsbrevloven nå det gjelder transportdokumenter, og kanskje også lovvalsregler i så henseende

Erik Røsæg indledte med, at der synes at være et behov for en afklaring af forholdet til gjeldsbrevloven/gældsloven.

For det første kan der være internationale forskelle i hvilke dokumenter, der anses for værende negotiable, til eksempel er et "bill of lading" ikke negotiable efter engelsk ret. Hvis norsk ret finder anvendelse vil gjeldsbrevlovens regler finde anvendelse. En bestemmelse, lig den foreslåede § 310D, vil kodificere gældende norsk ret.

For det andet opererer Rotterdam-reglerne med to grupper af negotiable dokumenter ved at introducere negotiable dokumenter med udtrykkelig udleveringsreservation, jf. artikel 47, stk. 2. Eftersom en type negotiable dokument derved fratages den centrale funktion som udleveringsdokument, kan der være grund til at sondre mellem disse to typer af negotiable dokumenter fsva. visse negotiabilitetsvirkninger. Enkelte merknader fremkom til det hensigtsmæssige ved å skulle "nedgradere" negotiabilitetsregler for konnossementer (negotiable dokumenter) med utleveringsreservasjon.

Uffe Lind Rasmussen var enig i en videreførelse af sølovens bestemmelser om negotiable konnossementer. En henvisning til gældsloven kunne være en udmærket ide frem for som i dag at basere sig på usikre analogier, men ville dog kræve en nærmere analyse i forhold til regelsættets udstrækning, herunder spørgsmålet om indsigelser og rettigheder. Derimod var Uffe Lind Rasmussen ikke enig i, at et konnossement med udleveringsforbehold ikke var negotiable. Tværtimod var det afgørende og i overensstemmelse med Rotterdam-reglerne, at der ikke blev etableret to slags konnossementer med helt forskellig retlig status.

Herefter blev bankernes krav til konnossementer drøftet. Det kunne konstateres, at der internationalt er varierende krav.

Det blev konkluderet, at der kan være et behov for at analysere problemstillingen nærmere.

- Sjölovskomiteen påtog sig at analysere emnet nærmere til skriftlig afklaring med Søløvsudvalget.

5. Avsenders ansvar; spørgsmål om bevisbyrde, ansvar for forsinkelse, kontraktsbestemt avsenders rolle/ansvar

Uffe Lind Rasmussen indledte med at redegøre for, at der synes at være to forståelser af artikel 30 som værende en bestemmelse om almindeligt culpaansvar eller om culpa med omvendt bevisbyrde. Som redegjort for i Stevens para. 11.52 var intentionen under forhandlingerne en bestemmelse med ligefrem bevisbyrde, men man fik skrevet en bestemmelse, der kan læses som værende med omvendt bevisbyrde. Den tilsvarende bestemmelse i søloven indeholder et almindeligt culpaansvar.

Vibe Uflbeck var af den opfattelse, at bestemmelsen indeholder et almindeligt culpaansvar, hvor transportøren skal bevise, at der har været en "breach of obligation", mens afsenderen kan frigøre sig fra ansvar ved at føre modbevis. I forhold til "obligation" er problemstillingen, at dette kan være en agtsomhedsforpligtelse og ikke blot en rent objektiv konstaterbar "breach of obligation".

Det blev, som løsningsmodel, foreslået at implementere en konventionsnær oversættelse af bestemmelsen, der overlader det til en domstolene at fastlægge, hvad der ligger i "obligation".

Det blev konkluderet, at implementere løsningsmodellen og i bemærkningerne gøre rede for de forskellige synspunkter i forhold til bevisbyrde.

6. Ansvar for vildledende konnossementer (ny § 298A), og andre nationale/nordiske særregler

Trond Solvang indledte emnet med en præsentation af sølovens to-sporede system for vildledende konnossementer. Da Rotterdam-reglerne ikke regulerer vildledningsansvar er spørgsmålet om sjöloven/sølovens system skal videreføres.

Uffe Lind Rasmussen var enig i, at der kan være behov for en bestemmelse om ansvar for vildledende oplysninger, men der er behov for en nærmere afklaring. For det første er der spørgsmålet om en sådan bestemmelses virkeområde og forholdet til regulering af transportøransvaret i Rotterdam-reglerne. For det andet er der spørgsmålet om ret til ansvarsbegrænsning. Hvornår der ifaldes ansvar afgøres efter national ret, medens retten til at begrænse ansvaret er konventionsbestemt.

Erik Røsæg var enig i en videreførelse af ansvar for vildledende oplysninger, men var ikke enig i, at begrænsningsretten vil kunne finde anvendelse.

Spørgsmålet om retten til ansvarsbegrænsning blev drøftet og der var flertal for synspunktet om, at begrænsningsretten ikke skal kunne finde

anvendelse ved svig, eksempelvis ved bevidst at have givet forkerte oplysninger i transportdokumentet. I den forbindelse blev ”duty of care” samt ”privity” principper inddraget til mulig støtte for, at der ikke skal være begrænsningsret.

I den forbindelse blev sølovens § 300 og dens forankring i generelle erstatningsregler fremhævet. Erik Røsæg påpegede, at sådant informationsansvar i princippet har to skyldkomponenter, et rettet mod persongruppen som er retligt værnet og et vedrørende selve fejlinformationen. Sådanne betragtninger om informationsansvaret genfindes i andre lands ret, som i engelsk ret og ”duty of care”.

Det blev konkluderet, at spørgsmålet kræver en nærmere analyse.

- Erik Røsæg påtog sig at udarbejde et tekstforslag med bemærkninger til en bestemmelse, mens
- Peter Appel og Uffe Lind Rasmussen påtog sig at udarbejde en analyse af privity princippets anvendelighed.

7. Forældelsesreglerne, herunder evt. art. 79-80

Mette Christensen indledte med at redegøre for hovedproblemstillingerne i forhold til Rotterdam-reglernes kapitel 13 om ”time for suit”.

For det første er der tale om en 2-årig søgsmålsfrist og ikke en egentlig forældelsesfrist lig den i sølovens § 501.

Vibe Ulfbeck bemærkede, at det grundlæggende problem med kapitel 13 synes at være at reglerne er skrevet som ”time of suit” og ikke egentlige forældelsesregler.

Uffe Lind Rasmussen orienterede om, at man under forhandlingerne var bevidst om dette, men alligevel valgte denne fremgangsmåde.

For det andet er der spørgsmålet om, hvilke krav, der skal underlægges den 2-årige frist. Det er klart, at fristen som minimum gælder Rotterdam-krav. Men om fristen også skal udstrækkes til eventuelle nationale særregler, er endnu ikke afklaret i Sølovsudvalget.

Erik Røsæg orienterede om, at Sjølovskomiteen endnu ikke har behandlet kapitel 13, men var enig i, at Rotterdam-krav omfattes af artikel 62.

For det tredje er der spørgsmålet om fristafbrydelse. Artikel 63 bestemmer i udgangspunktet, at fristen ikke kan afbrydes, dog således at den mod hvem kravet kan gøres gældende, har ret til at give udsættelse. Læser man artikel 63 helt bogstaveligt betyder det at foretagelse af retsskridt ikke afbryder forældelsesfristen, hvilket dog næppe kan være hensigten. Endvidere vil skyldners erkendelse af gælden heller ikke være tilstrækkeligt til afbrydelse af fristen.

Erik Røsæg foreslog, at der nationalt kunne indføres en bestemmelse, hvorefter en skyldners erkendelse af gælden ville være at anse som en forlængelse af søgsmålsfristen med eksempelvis 3 år. En sådan model var der ikke tilslutning til bl.a. af hensyn til afgrænsningen til artikel 79.

For det fjerde er der spørgsmålet om videreførelse af en bestemmelse tilsvarende sølovens § 501, stk. 4, der bestemmer, at en forhåndsftale om fravigelse af den lovbestemte forældelsesfrist er ugyldig. En sådan videreførelse vil dog skulle modificeres af artikel 79.

For det femte er der spørgsmålet om en videreførelse af sølovens § 501, stk. 6, der bestemmer, at de almindelige regler om forældelse finder anvendelse (udfyldningsregel). Det vil kræve en nærmere analyse af forholdet mellem Rotterdam-reglernes kapitel 13 og national ret.

For det sjette er der spørgsmålet om forståelsen af ”time allowed by the applicable law in the jurisdiction...” i artikel 64 og 65. Sølovsudvalget er af den opfattelse, at teksten ikke skal forstås som værende et lovvalgsspørgsmål men en henvisning til lex fori. Dette baseres på ”A/CN.9/WG.III/WP.56, art. 72, note 572”, hvoraf fremgår, at ”the text is suggested in order to accommodate the inclusion of federal jurisdictions in States”.

Mette Christensen opfordrede til eventuel fornyet drøftelse af forældelseskapitlet, når Sjölovskomiteen har behandlet kapitlet.

8. Forholdet mellem sjøl kap 13 og kap 14 – kan det bli klarere i den reviderte loven

Trond Solvang indledte med en forklaring af baggrunden for opdelingen i det nuværende kapitel 13 og 14 i sjöloven/søloven og rejste spørgsmålet, om der er behov for et videregående harmoniseringsarbejde, nu hvor kapitel 13 gennemgribende ændres.

Selv om der var støtte til synspunktet, var der enighed om, at et egentligt harmoniseringsarbejde vil være tidskrævende, og at man derfor for nærværende bør foretage nødvendige konsekvensændringer. Et egentligt harmoniseringsarbejde kan igangsættes på et senere tidspunkt.

9. En diskusjon om abstraksjonsnivå og konvensjonsnærhet basert på en innledning med observasjoner fra det vi hittil har gjort

Erik Røsæg indledte emnet med at konstatere, at målsætningen må være at læseren af lovudkastet skal kunne genkende konventionsteksten, herunder i forhold til struktur og litrering m.v. I forhold til oversættelse af konventionsteksten må man dog erkende, at denne volder visse vanskeligheder, bl.a. derfor har man i Sjölovskomiteen valgt at oversætte ”without prejudice” med ”i tillegg till...”.

Birgit Sølling Olsen oplyste, at man på dansk nok ville oversætte med ”uanset bestemmelsen...”, mens Mirja Högstrom oplyste, at man på svensk ville oversætte med ”utan hinder...” eller ”utover...”.

Uffe Lind Rasmussen bemærkede, at den norske modeloversættelse nok ikke ville fungere i forhold til eksempelvis artikel 48, hvor der er tale om et alternativ, e.g. ”i stedet for artikel 46-47 kan artikel 48 finde anvendelse”. Den danske oversættelse er meget konventionsnær med få undtagelser, uanset at sproget kan synes ”ringere”, og at bestemmelserne kan synes svært tilgængelige.

Mette Christensen konkluderede, at selv om der i konventionsteksten kan være sproglige nuancer, er det vigtigt at være entydig i forhold til oversættelsen og konventionsteksten.

Non-negotiable transport document that requires surrender

Erik Røsæg nævnte, at den norske komité har konkluderet, at rekta-betegnelsen ikke skulle benyttes til erstatning for “non-negotiable transport document that requires surrender”.

Trond Solvang bemærkede, at formålet med en anden betegnelse kunne være at gøre teksten mere læsevenlig, men at der skal udvises varsomhed, da det ikke er alle ikke-negotiable dokumenter, der er ”rekta-dokumenter”

Kaare Christoffersen orienterede om, at man under forhandlingerne havde afvist at anvende allerede kendte termer, eks. ”bill of lading” og i stedet introducere med nye termer, der defineres efter indhold.

I den forbindelse bemærkede Erik Røsæg at måske ”simpelt dokument” eller ”enkelt dokument” kunne overvejes.

10. Elektroniske dokumenter, forholdet til e-signaturdirektivet og RR artikel 9-prosedyrer

Erik Røsæg indledte med en præsentation af e-signaturdirektiver, herunder spørgsmålet om hvilke signaturer, der skal godkendes og retten til at fraskrive sig ansvar for eks. falsk underskrift. Da Rotterdam-reglerne ikke regulerer emnet, er spørgsmålet, om dette skal reguleres.

Kaare Christoffersen bemærkede, at man under forhandlingerne var sig bevidst om den teknologiske udvikling, hvilket synes at være kommet til udtryk i de meget vide rammer i artikel 9-procedurene. At begrænse aftalefriheden på dette område synes at være i strid med konventionen.

Det blev kort konkluderet, at der ikke i dansk ret synes at være behov for en sådan særskilt regulering.

11. Eventuelt

IAB

12. Afrunding v. formand for Sølvsudvalget Mette Christensen

Mette Christensen afrundede mødet og takkede for deltagelsen samt de mange gode indlæg.